

17 Konsumtion av livsmedel

Kapitel 17 innehåller information om direktkonsumtionen av livsmedel, om kostens näringsinnehåll samt om livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna.

Sammanfattning

Direktkonsumtion av livsmedel

Med direktkonsumtion av livsmedel avses de totala leveranserna av livsmedel till privathushåll och storkök samt producenternas hemmaförbrukning. Redovisning sker i kvantiteter per capita samt i miljoner kilo respektive liter.

Enligt **tabell 17.1** har konsumtionen av *bröd och konditorivaror* i kilo per person och år ökat något, 6 %, mellan år 2007 och 2008. Sedan 1990 däremot har konsumtionen ökat med 47 %.

Konsumtionen per capita av färskt och fryst *kött* har ökat kraftigt (73 %) sedan 1990, framförallt av fjäderfäkött. När det gäller blandade *charkuterivaror* är konsumtionen av korv och pastejer m.m. i stort sett oförändrad sedan 2007, men har ökat över 20 % sedan 1990.

Konsumtionen av *fisk* visar inget tydligt mönster. Resultaten anses osäkra och det är därför svårt att dra slutsatser av materialet.

Direktkonsumtionen av *mjölk och syrade produkter* har sedan 1990 minskat med 17 %. Lätt- och minimjölken har minskat sin andel till förmån för mellanmjölken samtidigt som konsumtionen av standardmjölk halverats.

Konsumtionen av *ost* har ökat med 9 % sedan 1990. *Äggkonsumtionen* har ökat något mellan de två senaste åren, men minskat med 14 % sedan 1990.

Konsumtionen av *smör och margarin* minskade med närmare 40 % mellan 1990 och 2008

I fråga om *köksväxter* har konsumtionen minskat något sedan 2007, men ökat med 47 %

sedan 1990. Det är framför allt konsumtionen av tomater som ökat kraftigt.

Konsumtionsmönstret vad gäller *frukt och bär* är förhållandevis konstant jämfört med 2007.

Konsumtionen av färsk potatis är år 2008 på samma nivå som föregående år, 45 kilo per person. Sedan 1990 har konsumtionen minskat med 26 % (då var den 60 kilo per person).

Konsumtionen av choklad och konfektyrvaror har ökat sedan 1990, från 11 kilo per person till 16 kilo per person år 2008.

Sedan 1990 har konsumtionen av glass minskat med 24 % till 11 liter per person.

Vad gäller drycker så har konsumtionen av *läskedrycker och mineralvatten* ökat från 60 liter 1990 till 96 liter år 2008, dvs. med 61 % medan konsumtionen av lättöl och öl 2,25–3,5 % minskat från 41 till 21 liter (50 %). När det gäller *alkoholhaltiga drycker* så har konsumtionen ökat något. År 2008 konsumerades 32 liter starköl, 22 liter vin samt knappt 3 liter spritdrycker per person och år.

Kostens näringsinnehåll

Sedan 1980 och fram t.o.m. 2005 har *energitillförseln* per person och dag varit i stort sett oförändrad, dvs. ca. 12–13 mJ. (**tabell 17.2**).

Tillförseln av *protein* har ökat med drygt 17 % sedan 1980, från 87 g per person och dag till 102 g år 2005. Våra viktigaste proteinkällor är kött och köttvaror, bröd och spannmålsprodukter samt mjölk och ost.

Fettkonsumtionen har minskat sedan 1980-talet och år 2005 konsumerades 123 g per per-

son och dag. År 2005 bidrog fett med drygt 35 % av energitillförseln, vilket är något mer än vad som rekommenderas. Fett erhålls främst genom konsumtion av matfett samt kött och köttvaror.

Sedan 1980 har *kolhydratintaget* ökat och det uppgick år 2005 till 367 g per person, vilket är en ökning med drygt 7 %. Intaget av kolhydrater har 2005 minskat jämfört med de senaste tre åren. Kolhydrater erhålls i första hand från bröd och spannmålsprodukter (**tabellerna 17.2–3**).

De viktigaste livsmedlen för vårt intag av A-vitamin är kött och köttvaror, köksväxter och matfett. Köksväxter, frukt och bär samt potatis och potatisprodukter svarar för den dominerande delen av vårt intag av C-vitamin medan vårt intag av järn främst tillgodoses av bröd och spannmålsprodukter samt kött och köttvaror. De viktigaste källorna för kalciumintaget är mjölk och ost. Tiamin (vitamin B1) får vi främst från bröd- och spannmålsprodukter men även kött och köttvaror är en viktig tiaminkälla. Fibrer får vi främst genom bröd och spannmålsprodukter (**tabell 17.4**).

Försäljning av livsmedel

Försäljningen av livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker minskade i fasta priser med knappt 1 % mellan 2007 och 2008 till drygt 152 miljarder kronor. Noteras kan försäljningsminskningarna för kaffe, te och chokladdryck med 5 % samt för frukt med 4 % (**tabell 17.5**).

Livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna

Enligt nationalräkenskaperna utgjorde utgifter för livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker år 2009 13 % av hushållens totala utgifter. Alkoholhaltiga drycker svarade för 2 % av den totala konsumtionen. Av livsmedelsutgifterna exklusive drycker var kött den största posten, 20 %. I nationalräkenskaperna räknas inte utgifter för livsmedel och drycker i restaurang och storkök till området livsmedel utan klas-sas som utgifter för tjänst (**tabell 17.6**).

I fast penningvärde har utgifterna för livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker år 2009 ökat med 21 % sedan 2000 medan motsvarande ökning av hushållens totala konsumtion var 18 %. De icke alkoholhaltiga dryckerna har ökat med 27 % sedan 2000 medan de alkoholhaltiga dryckerna ökat med 25 %. Minskningen för starkspriten är 9 %. Indextalen speglar också den kvantitetsmässiga utvecklingen av konsumtionen av livsmedel och drycker (**tabell 17.7**).

Om statistiken

Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar

Jordbruksverket (tidigare Statens jordbruksnämnd) redovisar sedan början av 1940-talet beräkningar av livsmedelskonsumtionen i landet och kostens näringsinnehåll. Beräkningarna tillkom för att man under krigsåren skulle kunna följa utvecklingen av livsmedelsförsörjningen och förändringar i näringsstandarden. Användningsområdet utökades successivt och beräkningarna ingick under flera år som en integrerad del i SCB:s nationalräkenskaper vid beräkningar av den totala konsumtionen i landet.

Fram t.o.m. redovisningsår 1999 innefattade beräkningarna av den s.k. direktkonsumtionen både konsumerade kvantiteter av livsmedel och ett till detaljhandelspris uppskattat värde av konsumtionen. Fr.o.m. redovisningsår 2000 innefattas enbart beräkningar över de konsumerade kvantiteterna.

Med *direktkonsumtion* av livsmedel avses de totala leveranserna av livsmedel till enskilda hushåll och storhushåll samt producenternas hemmaförbrukning, den s.k. naturakonsumtionen. Så långt det är möjligt sker redovisning i den form varorna når konsumenten, dvs. som jordbruksprodukter, halvfabrikat, konserver, djupfrysta varor, färdiglagad mat etc.

Med *totalkonsumtion* av livsmedel avses den totala åtgången av olika råvaror för humankonsumtion. Totalkonsumtionen innefattar

därför alla de råvaror och halvfabrikat som konsumeras direkt, dels de råvaror och halvfabrikat som livsmedelsindustrin förbrukar för att tillverka livsmedel av högre förädlingsgrad för direktkonsumtion.

Underlaget till Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar är främst verkets statistik över t.ex. slakt och egna undersökningar av exempelvis kvarnarnas leveranser av mjöl. Vidare används SCB:s statistik över industrins varuproduktion samt import och export. Förändringar i samband med och strax efter EU-inträdet av SCB:s statistikområden Utrikeshandelsstatistik och Industrins varuproduktion är två av anledningarna till nedläggningen av värdeberäkningen i direktkonsumtionsberäkningarna fr.o.m. år 2000.

Kostens näringsinnehåll

Beräkningarna avseende kostens näringsinnehåll baseras på uppgifter från Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar samt en vid Livsmedelsverket utvecklad livsmedelsdatabas. Denna innehåller näringsvärden för ca 1 800 livsmedel och maträtter. Näringsvärdena baseras främst på Livsmedelsverkets egna analyser.

Försäljning av livsmedel

Från och med år 2000 producerar SCB livsmedelsförsäljningsstatistik som uppfyller nationalräkenskapernas och konsumentprisindex behov.

För att samla in statistiken har datakasseregister använts för de största dagligvarublocken samt servicehandelskedjorna, vilket kompletterats med en enkätundersökning till mindre butiker. Momsregister och register över vilka företag som ingår i respektive livsmedelsblock har också använts för genomförandet av undersökningen.

Livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna

I nationalräkenskaperna (NR) beskrivs i form av ett kontosystem vårt lands ekonomiska aktiviteter och utveckling på ett konsistent och

överskådligt sätt. Produktionen redovisas indelad i de två huvudsektorerna näringslivet och offentliga myndigheter/hushållsorganisationer. Näringslivsredovisningen sker med uppdelning på bransch. För varje bransch, t.ex. livsmedelsindustri, visas produktionsvärde, förbrukning och förädlingsvärde. Summan av alla förädlingsvärden ger bruttonationalprodukten (BNP) mätt från produktionssidan. Produktionens användning redovisas uppdelad på hushållens konsumtion, statlig och kommunal konsumtion, export samt bruttoinvesteringar och lagerinvesteringar. Summan av dessa användningar med avdrag för import ger BNP från användningssidan.

Varje kvartal beräknas i NR värdet av den totala konsumtionen i landet. Beräkningsprinciperna följer de internationella rekommendationerna på området. För hushållssektorns konsumtionsutgifter sker uppdelning efter ändamål (typ av varor och tjänster). I årsstatistiken delas livsmedelskonsumtionen upp på vissa varugrupper enligt en grövre indelning än den Jordbruksverket använder för sina beräkningar av livsmedelskonsumtionen.

Underlaget till NR:s beräkningar av livsmedelskonsumtionen t.o.m. år 1999 är i första hand Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar. NR:s beräkningar skiljer sig från Jordbruksverkets genom att den offentliga livsmedelskonsumtionen i storkök vid t.ex. skolor och sjukhus samt livsmedelskonsumtion i restauranger inte ingår i NR:s redovisning för livsmedel. Däremot ingår restaurangutgifter i NR:s redovisning av hushållens totala konsumtion. Även i en del andra avseenden är beräkningsprinciperna olika. Från och med år 2000 är NR:s källa den Livsmedelsförsäljningsstatistik som tas fram inom SCB.

Nationalräkenskapernas indelning i ändamålsgrupper baseras på den inom EU tillämpade COICOP-indelningen (Classification of Individual Consumption by Purpose), vilken fr.o.m. 2000 även används vid de svenska beräkningarna av konsumentprisindex.

Annan publicering

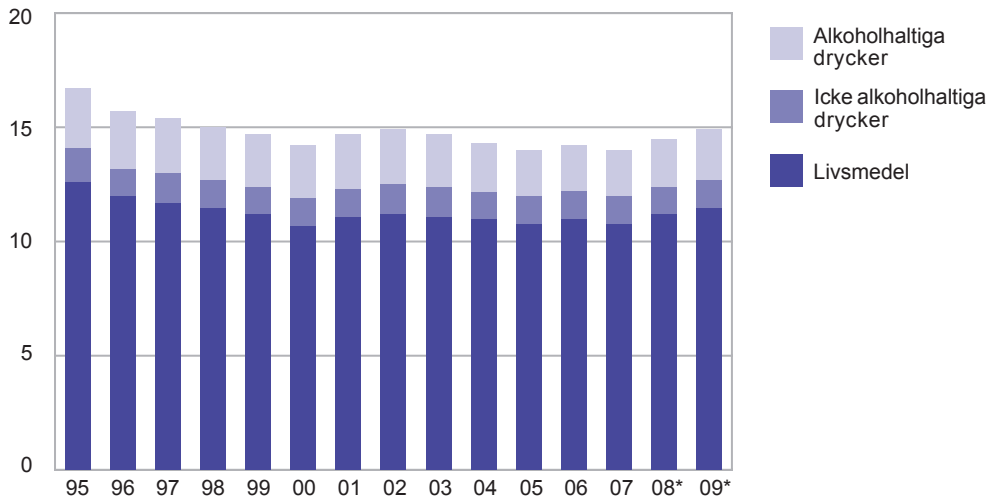
Jordbruksverket har varje år publicerat konsumtionsberäkningarna i särskilda rapporter. Den senaste redovisningen av direktkonsumtionen inklusive vissa uppgifter om kostens näringsinnehåll har lämnats i ”Konsumtionen av livsmedel och dess näringsinnehåll. Uppgifter t.o.m. 2008”, Jordbruksverket, Statistikrapport 2010:3. Denna rapport finns tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under Statistik, Livsmedel. I denna rapport redovisas även beräkningar av totalkonsumtionen. Delar av statistiken publiceras även i Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till webbplatsen.

Statistik över livsmedelsförsäljning finns på SCB:s webbplats www.scb.se.

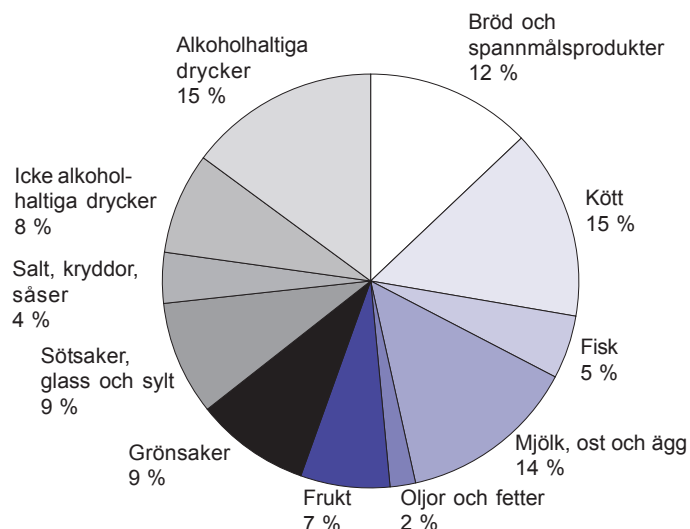
Hushållens konsumtionsutgifter enligt nationalräkenskaperna med uppdelning efter bl.a. olika livsmedel publiceras av SCB i Statistiska meddelanden serie NR. Nationalräkenskapssystemet redovisas enligt ENS 95 (Europeiska Nationalräkenskapssystemet), vilket sammanfaller med det av FN m.fl. rekommenderade. En dokumentation av det svenska nationalräkenskapssystemet finns tillgänglig på SCB:s webbplats www.scb.se.

Figur 17A**Privat konsumtion av livsmedel och drycker enligt nationalräkenskaperna i procent av värdet av hushållens totala konsumtion 1995–2009***Private consumption of food and beverages according to the National Accounts, per cent of total consumption expenditures*

Procent

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Figur 17B**Privat konsumtion av olika livsmedel och drycker 2009 enligt nationalräkenskaperna, fördelning i procent, preliminära uppgifter***Private final consumption of different foodstuffs and beverages according to the National Accounts, percentages, provisional data*

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Tabell 17.1

Direktkonsumtion av livsmedel 1990–2008, kilo eller liter per person

Consumption of food. Kilograms or litres per person

Uppgifterna nedan avser varans art före den slutliga beredningen i hemmet. Sålunda redovisas t.ex. endast marknadsförda produkter i positionerna 12–17, medan hembakade produkter redovisas under vetemjöl, ägg, socker osv.

	En- het	Varu- kod	1990	2000	2005	2007	2008*
Befolkningstal, milj. (medeltal personer)			8 559	8 872	9 030	9 148	9 220
Bröd och spannmålsprodukter							
<i>Mjöl och gryn</i>	kg	1–5	22,0	18,5	18,8	16,4	18,9
Vetemjöl, rågmjöl o. mjöl av annan spannmål	kg	1–3	15,3	12,1	10,4	7,4	10,1
Risgryn	kg	4	3,9	4,0	5,5	5,6	5,8
Havregryn och gryn av annan spannmål	kg	5	2,8	2,4	3,0	3,4	3,0
<i>Mjölprodukter, exkl. bröd och konditorivaror</i>	kg	7–10	9,5	12,7	14,3	14,0	14,1
Mixer m.m. av mjöl el. stärkelse, vällingpulver	kg	7–8	1,8	1,4	1,3	1,3	1,3
Makaroner, spagetti och liknande produkter	kg	9	4,3	7,1	8,7	9,0	9,2
Majsflingor, rostat ris, ostbågar, pop corn	kg	10	3,3	4,2	4,4	3,7	3,7
<i>Bröd och konditorivaror</i>	kg	12–17	52,1	66,7	72,2	72,3	76,5
Knäckebröd ¹ , flatbröd ^{2,3}	kg	12	5,6	3,6	3,8	3,5	3,5
Skorpor och skorpmjöl ³	kg	13	1,0	0,6	..	..	..
Mjukt matbröd (inkl. tunnbröd) ²	kg	14	30,9	45,1	47,6	50,3	55,4
Kex, rån och torra småkakor	kg	15	6,2	4,9	5,1	5,0	4,6
Bullar, vetelängder och annat mjukt kaffebröd	kg	16	3,8	6,3	4,1	3,9	4,6
Bakelser, tårter, sockerkakor o.övr. bakverk	kg	17	4,6	6,2	11,5	9,6	8,4
Kött och köttvaror							
<i>Kött, färskt och fryst</i>	kg	20–27	26,8	40,8	42,4	43,6	46,3
Hemslakt av kalv, gris och får ^{4,5}	kg	20	0,4	0,3	0,4	0,3	0,4
Kalv- och nötkött, färskt och fryst ^{6,7,8}	kg	21–22	7,1	10,7	9,9	10,2	10,9
Griskött, färskt och fryst ^{7,8}	kg	23	10,3	15,1	15,2	15,2	15,6
Färkött, färskt och fryst ⁸	kg	24	0,7	0,7	0,9	1,0	1,1
Fjäderfäkött, färskt och fryst ^{8,9}	kg	25	5,4	11,8	14,1	14,9	16,4
Renkött, färskt och fryst ¹⁰	kg	26	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
Kött av hare, älg och annat vilt ^{10,11}	kg	27	2,6	2,0	1,9	1,7	1,8
<i>Charkuterivaror o. konserver (inkl. innanmat)</i>	kg	29–32	21,6	22,4	22,6	23,4	23,5
Lever, njure och tunga ^{8,10}	kg	29	0,5	0,7	0,7	0,6	0,6
Skinka, kassler o. andra oblandade charkvaror ⁸	kg	30	4,6	5,6	4,5	4,5	4,8
Korv, pastejer o. andra blandade charkvaror ⁸	kg	31	14,7	15,1	16,8	17,7	17,8
Köttkonserver (exkl. köttsoopor) ⁸	kg	32	1,8	1,0	0,7	0,5	0,3
Frysta köttprodukter och fryst färdiglagad mat innehållande kött ⁸	kg	36	5,2	8,8	17,6	16,5	12,9

1) Inklusive ströbröd framställt av knäckebröd.

2) Fr.o.m. år 1995 redovisas tunnbröd tillsammans med mjukt matbröd.

3) Fr.o.m. år 2003 redovisas skorpor och skorpmjöl tillsammans med knäckebröd och flatbröd.

4) Uppgifterna avser vara med ben.

5) Fr.o.m. år 2000 används annat underlag än tidigare, varför jämförelse med tidigare år bör göras med försiktighet.

6) Fr.o.m. 1995 redovisas Kalv- och Nötkött tillsammans.

7) Inkl. köttinnehållet i viss färdiglagad mat.

8) Fr.o.m. år 1996 används annat underlag än tidigare, varför jämförelse med tidigare år bör göras med försiktighet.

9) Fr.o.m. år 2005 ingår ej kasserade slaktkycklingar.

10) Uppgifterna baseras på bristfälligt underlag och är därför osäkra.

11) Inkl. vissa kvantiteter fryst kött.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.1 (forts.)

	En- het	Varu- kod	1990	2000	2005	2007	2008*
Fisk, kräftdjur och blötdjur							
Hel, styckad eller filéad, färsk fisk ^{12,13}	kg	38–43	6,5	..	..	..	..
Filéad fryst fisk	kg	45–48	2,7	1,9	3,1	3,7	3,8
Konserver och beredd fisk	kg	49–56	6,7	7,4	9,6	10,9	9,5
Kräftdjur och blötdjur, även konserver ¹³	kg	58–59	2,7	1,6	2,1	2,0	2,0
Mjök							
<i>Mjök</i>	<i>liter</i>	<i>60–68</i>	<i>154,8</i>	<i>141,2</i>	<i>137,7</i>	<i>129,9</i>	<i>129,2</i>
Direktförsäld o. hemmaförbrukad mjök	liter	60	2,8	1,4	0,9	0,8	0,7
Lätt- och minimjök < 1,0 %	liter	61	36,3	23,7	24,4	21,3	20,4
Mellanmjök m.m. 1,0 % – 2,0 %	liter	62	34,2	49,8	51,1	49,4	48,6
Standardmjök > 2,0 %	liter	63	54,3	36,8	29,4	25,9	25,8
Syrade produkter < 1,0 %	liter	64, 66	7,0	7,1	9,7	8,7	8,3
Syrade produkter 1,0 % – 2,0 %	liter	67	1,1	4,1	4,5	5,1	5,7
Syrade produkter > 2,0 %	liter	65, 68	19,2	18,3	17,6	18,6	19,7
Grädde, ost och ägg							
<i>Grädde</i>	<i>liter</i>	<i>70–72</i>	<i>8,5</i>	<i>9,9</i>	<i>9,0</i>	<i>9,2</i>	<i>9,6</i>
Tunn grädde < 29 % ¹⁴	liter	70	1,3	2,0	2,2	2,1	2,1
Gräddfil 12 %	liter	71	1,1	1,6	1,6	1,6	1,6
Tjock grädde ≥ 29 % ¹⁴	liter	72	6,2	6,3	5,2	5,5	5,9
Mjökpulver	kg	74	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Ost</i>	<i>kg</i>	<i>75–78</i>	<i>16,3</i>	<i>16,5</i>	<i>17,6</i>	<i>17,7</i>	<i>17,8</i>
Härdost	kg	75	13,1	12,6	12,8	12,6	12,6
Smältost, mesvaror, ost av andra slag	kg	76–78	3,2	3,9	4,8	5,1	5,2
<i>Ägg</i> ¹⁰	<i>kg</i>	<i>80</i>	<i>11,7</i>	<i>10,4</i>	<i>9,8</i>	<i>9,6</i>	<i>10,0</i>
Matfett							
<i>Smör och margarin</i>	<i>kg</i>	<i>82–84</i>	<i>18,2</i>	<i>14,9</i>	<i>11,9</i>	<i>11,6</i>	<i>11,2</i>
Smör	kg	82	2,2	1,3	1,5	1,8	1,8
Hushållsmargarin (inkl. Bregott) exkl. lättmargarin	kg	83	11,6	8,7	5,6	5,8	5,4
Lättmargarin	kg	84	4,3	4,9	4,8	4,0	3,9
Matolja ¹⁵	kg	87	0,8	0,9	1,7	1,8	1,5
Köksväxter							
<i>Rotfrukter</i>	<i>kg</i>	<i>89–90</i>	<i>9,0</i>	<i>9,4</i>	<i>9,4</i>	<i>9,1</i>	<i>10,5</i>
Morötter	kg	89	7,4	8,0	8,0	7,8	9,0
Övriga rotfrukter	kg	90	1,5	1,4	1,4	1,4	1,5
<i>Färska köksväxter</i>	<i>kg</i>	<i>92–99</i>	<i>28,9</i>	<i>38,8</i>	<i>42,0</i>	<i>43,8</i>	<i>42,5</i>
Gurkor	kg	92	3,8	4,3	4,4	5,1	5,0
Lök, purjolök	kg	93–94	5,5	8,7	7,8	8,7	7,4
Blom-, vit-, röd-, bryssel-, grön- o. salladskål ¹⁶ samt broccoli	kg	95–96	5,9	6,3	6,2	5,8	5,7
Sallad, salladskål ¹⁶	kg	97	5,0	5,5	5,7	5,7	6,1
Tomater	kg	98	6,3	8,6	10,0	10,1	10,2
Övriga köksväxter, färska ¹⁶	kg	99	2,3	5,4	7,9	8,4	8,1
<i>Frysta, torkade, inlagda, beredda eller konserverade rotfrukter o. köksväxter</i>	<i>kg</i>	<i>101–104</i>	<i>16,9</i>	<i>17,6</i>	<i>19,8</i>	<i>21,6</i>	<i>21,8</i>

12) Produktion inom vattenbruket ingår här.

13) Fr.o.m. 2000 redovisas inte konsumtionen av varorna 38–44 samt 58 p.g.a. att resultaten anses alltför osäkra.

14) Fr.o.m. år 2000 används fetthaltsgränsen 29 %, tidigare år gällde 27 %. Detta innebär att redovisade siffror före år 2000 inte är helt jämförbara med de som redovisats senare år.

15) Uppgifter fr.o.m. år 2005 är inte helt jämförbara med tidigare år.

16) Fr.o.m. år 2005 ingår salladskål i vara 99. Åren 1995–2004 ingick salladskål i vara 96 och dessförinnan i vara 97.

Tabell 17.1 (forts.)

	En- het	Varu- kod	1990	2000	2005	2007	2008*
Frukt och bär							
Citrusfrukter och vindruvor, färska	kg	106–107	16,9	17,0	17,1	21,3	20,8
Mandel och nötter, färska eller beredda	kg	108	1,5	1,2	1,9	2,5	2,6
Äpplen och päron, färska ^{10,17}	kg	109	15,0	14,0	17,1	16,0	14,9
Körsbär, persikor, plommon o. likn. stenfrukter, bananer, meloner och övriga färska frukter ^{10,17}	kg	110–111	21,5	27,6	26,3	25,5	26,2
Jordgubbar, hallon, sv. vinbär, blåbär, lingon o. andra bär, färska eller frysta ^{10,17}	kg	112–113	1,7	2,2	3,0	3,4	2,9
Frukt och bär, hela i stycken el. mosade, torkade el. konserverade	kg	114–115	6,1	4,9	5,3	5,5	5,6
Sylter, marmelader, fruktmos och geléer, beredda genom kokning	kg	116	5,5	6,4	6,8	7,4	7,5
Soppor och buljonger innehåll. köksväxter, bär, frukter, fisk och kött ¹⁸	kg	117–118	3,4	3,8	4,6	4,6	4,5
Safter och juicer av köksväxter, frukter och bär, naturlig, även konc.	liter	119–120	18,9	18,5	19,2	23,6	22,0
Övriga livsmedel							
Potatis, färsk ^{10,19}	kg	122	60,4	47,1	46,5	44,9	44,5
Potatisprodukter	kg	123–127	6,8	10,4	10,6	11,3	11,4
Socker	kg	129–130	13,9	10,1	7,4	6,4	6,3
Sirap	kg	131	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
Kaffe, rostat	kg	133	9,0	7,0	7,7	8,0	8,0
Te	kg	134	0,3	0,4	0,3	0,4	0,4
Kaffe- och teextrakt, kakaopulver, drick-choklad o. chokladsåser	kg	135–137	1,7	2,6	2,5	2,8	2,8
Honung ¹⁰	kg	139	0,8	0,6	0,6	0,7	0,6
Choklad och konfektyrvaror	kg	140	11,1	14,8	15,2	15,2	15,7
Såser inkl. majonnäs o. andra för smaksättning avsedda preparat	kg	141	5,4	9,1	12,8	14,7	15,9
Glass	liter	142–143	13,9	12,5	12,6	11,8	10,6
Kryddor inkl. senap och salt ¹⁰	kg	145–146	2,7	2,8	2,7	3,0	2,8
Alkohol fria och alkoholhaltiga drycker							
Läskedrycker och mineralvatten	liter	148–149	59,5	90,6	94,3	98,6	95,6
Läskedrycker, cider m.m. ²⁰	liter	148	49,8	82,2	84,5	87,7	84,7
Mineralvatten och kolsyrat vatten, utan tillsatser av socker eller aromämne	liter	149	9,7	8,3	9,8	10,8	10,9
Maltdrycker	liter	151–152	41,2	31,7	22,1	22,0	20,7
Lättöl < 2,25% (inkl. svagdricka)	liter	151	12,6	7,4	5,0	4,5	4,2
Öl 2,25 – 3,5 %	liter	152	28,6	24,2	17,1	17,5	16,5
Alkoholhaltiga drycker							
Starköl ²¹	liter	156	19,0	25,3	28,9	31,6	32,0
Vin ²¹	liter	157	12,2	16,3	19,5	21,8	21,8
Spritdrycker ²¹	liter	158	4,4	2,8	2,7	2,7	2,8

17) Naturakonsumtion ingår inte.

18) Uppgifterna avser såväl torkade som färdiga soppor, varför de bör tolkas med viss försiktighet.

19) Inkl. konsumtion av skalad potatis.

20) Inkl. mineralvatten och kolsyrat vatten med tillsats av socker eller aromämne.

21) Uppgifterna avser försäljning av spritdrycker i detaljhandel och servering.

Tabell 17.2

Näringsvärden per person och dag. Genomsnitt för hela befolkningen¹*Nutritive values per capita and day. Means for the whole population*

	Absoluta tal					Procentuellt bidrag till energitillförseln				
	Energi, mJ ²	Pro- tein, g	Fett, g	Kolhyd- rater, g	Alko- hol, g	Pro- tein, %	Fett, %	Kolhyd- rater, %	Alko- hol, %	Summa %
2005*	12,9	102	123	367	13,4	13,4	35,2	48,3	3,0	100
2004	12,9	102	120	371	13,5	13,4	34,6	49,0	3,0	100
2003	13,0	101	121	375	14,0	13,2	34,4	49,2	3,2	100
2000	12,5	97	120	357	12,8	13,1	35,5	48,4	3,0	100
1995 ³	11,9	89	118	334	12,5	12,7	36,6	47,6	3,1	100
1990	12,3	89	122	352	13,1	12,0	37,2	47,8	3,0	100
1985	12,2	86	125	343	12,2	11,8	38,5	46,8	2,9	100
1980	12,3	87	126	342	13,0	11,8	38,7	46,4	3,1	100

1) Ändringar i underlaget för konsumtionsberäkningarna har medfört att uppgifterna fr.o.m. 1997 inte är helt jämförbara med uppgifterna för tidigare år.

2) 1 mJ (megajoule) = 239 kcal (kilokalorier) fr.o.m. 1980 men inte dessförinnan.

3) Fr.o.m. 1995 ingår ej kostfibrer i kolhydrat- och energivärdet.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.3

Genomsnittlig tillförsel av energi, protein, fett och kolhydrater per person och dag 1980 och 2005 med fördelning på olika livsmedel*Mean supply of energy, protein, fat and carbohydrates per capita and day by different foodstuffs*

	Energi, kJ		Protein, g		Fett, g		Kolhydrater, g	
	1980	2005*	1980	2005*	1980	2005*	1980	2005* ¹
Bröd och spannmålsprodukter	3 028	3 846	17	23	12	18	134	164
Kött och köttvaror	1 321	1 628	23	30	23	28	5	6
Fisk, kräft- och blötdjur ²	220	295	6	8	3	4	1	2
Mjök	1 129	821	17	13	11	7	25	21
Grädde och mjölkpulver	247	283	1	1	6	7	1	1
Ost	544	618	10	11	10	11	1	1
Ägg	166	145	4	3	3	2	0	0
Matfett ³	1 747	1 017	0	1	47	27	0	0
Köksväxter	205	311	2	3	1	1	9	12
Frukt och bär	692	792	1	2	1	2	36	40
Potatis och potatisprodukter	625	608	3	3	1	3	31	26
Socker och sirap	919	356	0	0	0	0	54	21
Andra livsmedel ⁴	891	1 344	3	4	8	13	32	47
Malt och läskedrycker ⁵	259	436	0	0	0	0	11	22
Totalt livsmedel	11 993	12 500	87	102	126	123	340	363
Alkoholhaltiga drycker	326	408	0	1	0	0	2	4
Totalt	12 319	12 908	87	102	126	123	342	367

1) Fr.o.m. 1995 ingår inte kostfibrer i kolhydratvärdet.

2) Inkl. konserver och andra beredningar.

3) Smör, Bregott och övrigt matfett.

4) Kaffe, te, kakaopulver, honung, choklad- och konfektyrvaror, vissa såser och glass.

5) Exkl. starköl.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.4**Genomsnittlig tillförsel av vissa vitaminer, järn, kalcium och fibrer per person och dag 2005, milligram. Preliminära uppgifter**

Mean supply of certain vitamins, iron, calcium and fibres per capita and day milligrams.
Provisional data

	A-vitamin ¹	C-vitamin	Tiamin ²	Järn	Kalcium	Kost-fibrer
Bröd och spannmålsprodukter	114	1	0,9	4,5	112	12
Kött och köttvaror	619	1	0,5	4,2	35	0
Fisk, kräft- och blötdjur ³	36	0	0,0	0,5	19	0
Mjölk	135	4	0,1	0,2	439	0
Grädde och mjölkpulver	63	0	0,0	0,0	21	0
Ost	101	0	0,0	0,1	292	0
Ägg	50	0	0,0	0,4	12	0
Matfett ⁴	309	0	0,0	0,0	7	0
Köksväxter	424	52	0,1	1,3	62	4
Frukt och bär	22	47	0,1	0,7	31	4
Potatis och potatisprodukter	3	14	0,1	0,8	9	3
Socker och sirap	0	0	0,0	0,0	1	0
Andra livsmedel ⁵	30	4	0,0	1,3	83	1
Malt- och läskedrycker (exkl. starköl)	0	0	0,0	0,3	12	0
Totalt livsmedel	1 907	124	2,0	14,5	1 135	23
Alkoholhaltiga drycker	0	0	0,0	0,7	13	0
Totalt	1 907	124	2,0	15,2	1 148	23

1) Redovisning i RE (=retinolekvivalenter). RE=summan av färdigblandad retinol i kosten och vitamin A aktivitet från beta-karoten.

2) B1-vitamin.

3) Inkl. konserver och andra beredningar.

4) Smör, Bregott och övrigt matfett.

5) Kaffe, te, kakaopulver, honung, choklad- och konfektyrvaror, vissa såser och glass.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.5

**Försäljning (inkl moms) av livsmedel och drycker inom handeln 2000–2008
(enligt mer detaljerad COICOP), belopp i milj. kr**
Turnover (incl. V.A.T.) of food and drinks for the retail trade and retail sale of automotive fuel (by more detailed COICOP)

COICOP	Varugrupp	Försäljning (inkl. moms)					
		Löpande priser			Fasta priser (2000=100) ¹		
		2000	2007	2008	2000	2007	2008
01.1.1	Bröd och övriga spannmåls- produkter	19 138	24 660	26 203	19 138	23 290	22 511
01.1.1.1	Ris	619	705	855	619	719	825
01.1.1.2	Bröd	10 997	14 397	15 003	10 997	13 395	12 752
01.1.1.3	Pastaprodukter	1 186	1 967	2 188	1 186	1 861	1 694
01.1.1.4	Bakverk	3 188	3 984	4 258	3 188	3 673	3 561
01.1.1.5	Andra spannmålsprodukter	3 148	3 607	3 900	3 148	3 641	3 680
01.1.2	Kött	19 862	29 954	31 035	19 862	27 404	26 752
01.1.2.1-	Nöt-, gris-, får-, lamm- och viltkött	8 556	12 438	12 533	8 556	10 713	9 831
01.1.2.4,							
01.1.2.7							
01.1.2.5	Torkat, saltat eller rökt kött och ätliga slaktbiprodukter (chark)	8 438	13 852	14 551	8 438	13 199	13 306
01.1.2.6	Annat konserverat eller bearbetat kött samt beredningar av kött	2 868	3 664	3 951	2 868	3 493	3 615
01.1.3	Fisk	7 352	9 879	9 931	7 352	7 858	7 774
01.1.3.1-	Fisk och skaldjur (färsk, kyld, fryst, torkad, rökt eller saltad)	2 580	4 681	4 514	2 580	3 294	3 182
01.1.3.3							
01.1.3.4	Annan konserverad eller beredd fisk och skaldjur samt beredningar av fisk och skaldjur	4 772	5 198	5 417	4 772	4 564	4 592
01.1.4	Mjök, ost och ägg	19 839	25 975	28 651	19 839	23 579	23 695
01.1.4.1-	Mjök	5 135	5 702	5 889	5 135	4 950	4 715
01.1.4.3							
01.1.4.4	Yoghurt och fil	3 727	4 992	5 236	3 727	4 424	4 356
01.1.4.5-	Ost och andra mjökprodukter	9 539	13 376	15 144	9 539	12 528	12 762
01.1.4.6							
01.1.4.7	Ägg	1 438	1 905	2 382	1 438	1 677	1 862
01.1.5	Oljor och fetter	3 662	4 130	4 587	3 662	3 978	4 020
01.1.5.1	Smör	468	594	741	468	571	617
01.1.5.2,	Margarin och annat fett	2 685	2 743	2 990	2 685	2 663	2 596
01.1.5.5							
01.1.5.3-	Matolja	509	793	857	509	744	807
01.1.5.4							

1) Fastprisberäkningar bygger på uppgifter ifrån KPI utförda på Nationalräkenskapernas varugruppernivå. Fastprisberäkning är gjord i 2000 års priser.

Källa: SCB, Handel med varor och tjänster.

Tabell 17.5 (forts.)

COICOP	Varugrupp	Försäljning (inkl. moms)					
		Löpande priser			Fasta priser (2000=100) ¹		
		2000	2007	2008	2000	2007	2008
01.1.6	Frukt	8 157	12 667	13 411	8 157	9 973	9 532
01.1.6.1- 01.1.6.7	Frukt (färsk, kyld eller fryst)	7 300	10 766	11 171	7 300	8 281	7 697
01.1.6.8	Torkad frukt	697	1 539	1 807	697	1 371	1 480
01.1.6.9	Konserverad frukt och fruktbasera- de produkter	160	361	432	160	321	354
01.1.7	Grönsaker	13 218	17 170	18 195	13 218	15 338	15 527
01.1.7.1- 01.1.7.4, 01.1.7.7	Grönsaker och potatis (färsk, kyld eller fryst)	8 852	11 639	12 506	8 852	9 841	10 116
01.1.7.5	Torkade grönsaker	96	197	226	96	191	204
01.1.7.6	Andra konserverade eller behand- lade grönsaker	1 959	2 540	2 557	1 959	2 437	2 314
01.1.7.8	Potatisprodukter	2 312	2 795	2 906	2 312	2 870	2 894
01.1.8	Socket, sylt, honung, choklad och konfektyr	15 224	18 265	19 429	15 224	17 741	18 230
01.1.8.1	Socket	937	815	793	937	777	749
01.1.8.2	Sylter och marmelader	987	1 274	1 338	987	1 249	1 176
01.1.8.3- 01.1.8.6	Konfektyr, choklad och glass	13 299	16 176	17 299	13 299	15 716	16 305
01.1.9	Övriga livsmedel	5 965	7 317	8 191	5 965	7 349	7 931
01.1.9.1	Såser och smaksättningsmedel	2 338	4 645	5 045	2 338	4 724	4 978
01.1.9.2	Salt, kryddor och kryddväxter	124	162	170	124	178	180
01.1.9.3- 01.1.9.4	Jäst, dessertberedningar och sop- por samt övrigt	3 503	2 510	2 976	3 503	2 448	2 773
01.2.1	Kaffe te och chokladdryck	4 501	5 050	5 053	4 501	5 695	5 424
01.2.1.1	Kaffe	3 685	4 017	4 054	3 685	4 618	4 402
01.2.1.2	Te	541	696	727	541	720	728
01.2.1.3	Kakao och chokladpulver	275	337	272	275	357	294
01.2.2	Mineralvatten, läskedrycker, frukt- och grönsaksjuicer	8 195	11 507	11 524	8 195	11 326	10 970
01.2.2.1- 01.2.2.2	Läskedrycker samt mineral- och källvatten	4 381	6 536	6 395	4 381	6 380	6 141
01.2.2.3- 01.2.2.4	Juice och saft	3 814	4 972	5 129	3 814	4 946	4 829
02.1	Alkoholhaltiga drycker	24 709	28 298	29 750	24 709	28 553	29 145
02.1.1	Spritdrycker	7 285	6 593	6 484	7 285	6 492	6 338
02.1.2	Vin inkl. cider	10 113	13 886	14 605	10 113	14 080	14 599
02.1.3	Öl	7 312	7 819	8 661	7 312	7 981	8 208
<i>Därav</i>	<i>Öl klass I och II</i>	<i>3 370</i>	<i>2 511</i>	<i>2 755</i>	<i>3 370</i>	<i>2 427</i>	<i>2 486</i>
	<i>Öl klass III</i>	<i>3 939</i>	<i>5 308</i>	<i>5 906</i>	<i>3 939</i>	<i>5 554</i>	<i>5 722</i>

Tabell 17.6
**Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1995–2009 enligt national-
 räkenskaperna (NR), löpande priser, milj. kr**

Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, current prices

	COICOP ¹	1995	2000	2005	2007	2008*	2009*
<i>Livsmedel o. icke alkoholhaltiga drycker</i>	01	122 994	128 239	153 945	170 190	179 771	186 500
<i>Livsmedel</i>	011	110 193	114 877	138 831	153 026	162 658	168 826
Bröd och spannmåls- produkter	0111	18 783	19 313	22 439	24 806	26 356	27 396
Kött	0112	20 681	21 114	28 572	31 412	32 547	33 873
Fisk	0113	6 278	7 656	8 992	10 320	10 273	10 686
Mjök, ost och ägg	0114	19 426	20 293	23 867	26 188	28 878	29 986
Oljor och fetter	0115	3 979	3 647	3 900	4 130	4 587	4 721
Frukt	0116	7 784	8 460	11 386	12 985	13 748	14 271
Grönsaker	0117	12 347	13 494	15 476	17 474	18 516	19 217
Sötsaker, glass, sylt	0118	15 441	15 339	17 946	18 404	19 580	20 219
Salt, kryddor, såser	0119	5 474	5 561	6 253	7 307	8 173	8 457
<i>Icke alkoholhaltiga drycker</i>	012	12 801	13 362	15 114	17 164	17 113	17 674
Kaffe, te, choklad	0121	5 221	4 538	4 666	5 090	5 094	5 255
Läsk, juice, saft	0122	7 580	8 824	10 448	12 074	12 019	12 419
<i>Alkoholhaltiga drycker</i>	021	23 327	24 872	26 326	28 532	29 885	32 576
Sprit	0211	8 627	7 803	6 781	6 873	6 720	7 318
Vin	0212	7 399	9 543	11 729	13 362	14 098	15 527
Öl	0213	7 301	7 526	7 816	8 297	9 067	9 731
Hushållens konsumtions- utgifter totalt		871 244	1 077 693	1 289 918	1 413 637	1 450 925	1 467 049

1) Classification of Individual Consumption by Purpose.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Tabell 17.7**Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1995–2009 enligt nationalräkenskaperna (NR), fasta priser, index (2000=100)***Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, fixed prices, index numbers*

	COICOP ¹	1995	2000	2005	2007	2008*	2009*
<i>Livsmedel o. icke alkoholhaltiga drycker</i>	01	92,5	100,0	113,6	121,9	120,3	121,0
<i>Livsmedel</i>	011	92,8	100,0	113,0	120,7	119,6	120,4
Bröd och spannmålsprodukter	0111	95,1	100,0	112,7	121,3	116,9	118,7
Kött	0112	90,9	100,0	127,4	136,6	132,8	133,7
Fisk	0113	88,4	100,0	98,6	106,1	101,2	101,1
Mjök, ost och ägg	0114	96,1	100,0	108,2	117,0	117,4	120,0
Oljor och fetter	0115	108,6	100,0	104,6	108,9	110,3	112,9
Frukt	0116	86,3	100,0	114,6	119,5	113,7	111,1
Grönsaker	0117	79,9	100,0	107,9	114,7	116,2	118,2
Sötsaker, glass, sylt	0118	100,8	100,0	114,4	116,5	119,6	118,9
Salt, kryddor, såser	0119	97,1	100,0	108,5	127,3	137,4	135,0
<i>Icke alkoholhaltiga drycker</i>	012	89,6	100,0	118,1	132,4	127,3	126,6
Kaffe, te, choklad	0121	93,9	100,0	120,1	127,2	121,2	114,7
Läsk, juice, saft	0122	87,2	100,0	117,3	134,7	130,1	132,1
<i>Alkoholhaltiga drycker</i>	021	102,9	100,0	105,8	115,3	117,2	125,1
Sprit	0211	125,0	100,0	84,9	86,8	84,2	90,6
Vin	0212	89,5	100,0	124,5	142,1	147,7	159,2
Öl	0213	96,8	100,0	104,6	112,0	114,0	119,2
Hushållens konsumtionsutgifter totalt		84,7	100,0	111,7	119,4	119,2	118,0

1) Classification of Individual Consumption by Purpose.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.